

กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา : กฎหมายลิขสิทธิ์

เนติบัณฑิตยสภา

4 กันยายน 2568

ดร.ธรรมนุญ พิทยาภรณ์
อธิบดีผู้พิพากษาศาลภาษีอากรกลาง

กฎหมายเกี่ยวกับการนำข้อมูลคอมพิวเตอร์
ที่อ้างว่าละเมิดลิขสิทธิ์ออกจากระบบ
และการระงับการเข้าถึงข้อมูลดังกล่าว

- ม. 32/3 ของ พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537
ยกเลิก แต่ ม.16 ของ พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์
(ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2565 ให้ใช้บังคับในบางกรณี

- ม.20(3) ของ พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560
- ม.43/1 – 43/8 ของ พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 (แก้ไข พ.ศ. 2565)

ม.32/3 ของ พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ (ยกเลิก แต่ให้ใช้บังคับในบางกรณี)

- เจ้าของลิขสิทธิ์ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อให้มีคำสั่งระงับการละเมิดลิขสิทธิ์ (ม.32/3 ยกเลิกโดย ม.7 ของพ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2565)
- ม.16 ของ พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2565 “บรรดา คดีหรือการดำเนินการใด ๆ ที่ได้ดำเนินการตามมาตรา 32/3 ไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและยังไม่ถึงที่สุด ให้ดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ม. 20 (3) ของ พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560

“ในกรณีที่มีการทำให้แพร่หลายซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ดังต่อไปนี้ พนักงานเจ้าหน้าที่โดยได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีอาจยื่นคำร้องพร้อมแสดงพยานหลักฐานต่อศาลที่มีเขตอำนาจขอให้มีคำสั่งระงับการทำให้แพร่หลายหรือลบข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นออกจากระบบคอมพิวเตอร์ได้

(3) ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่เป็นความผิดอาญาตามกฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา หรือกฎหมายอื่นซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นมีลักษณะขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายนั้นหรือพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้ร้องขอ

...”

กระบวนการ Notice and Takedown

- กระบวนการแจ้งให้ผู้ให้บริการนำข้อมูล
ที่อ้างว่าละเมิดลิขสิทธิ์ออกจากระบบ
คอมพิวเตอร์ หรือระงับการเข้าถึงข้อมูล
ดังกล่าว
- ข้อยกเว้นความรับผิดชอบของผู้ให้บริการ
(ม.43/1 - 43/8)

ผู้ให้บริการ

ผู้ให้บริการ หมายความว่า “ผู้ให้บริการเป็นสื่อกลางส่งผ่านข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือให้สามารถติดต่อถึงกันโดยประการอื่นผ่านทางระบบคอมพิวเตอร์ และให้หมายความรวมถึงผู้ให้บริการเก็บข้อมูลคอมพิวเตอร์เป็นการชั่วคราว ผู้ให้บริการรับฝากข้อมูลคอมพิวเตอร์ และผู้ให้บริการสืบค้นแหล่งที่ตั้งของข้อมูลคอมพิวเตอร์ด้วย ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการให้บริการในนามของตนเองหรือบุคคลอื่น หรือเพื่อประโยชน์ของบุคคลอื่น” (ม.4)

ผู้ให้บริการ

ผู้ให้บริการ มีความหมายรวมถึง

- (1) ผู้ให้บริการที่เป็นสื่อกลางส่งผ่านข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรือให้สามารถติดต่อถึงกันโดยประการอื่นผ่านทางระบบคอมพิวเตอร์ (Mere Conduit) : ทางผ่านของข้อมูล
- (2) ผู้ให้บริการเก็บข้อมูลคอมพิวเตอร์เป็นการชั่วคราว (Caching) : การเก็บข้อมูลที่ใช้บ่อย ๆ ไว้ชั่วคราว เพื่อสามารถใช้งานได้รวดเร็วขึ้น

ผู้ให้บริการ

- (3) ผู้ให้บริการที่รับฝากข้อมูลคอมพิวเตอร์ (Hosting) :
การให้บริการจัดเก็บข้อมูล
- (4) ผู้ให้บริการที่ให้บริการสืบค้นแหล่งที่ตั้งของ
ข้อมูลคอมพิวเตอร์ (Search Engine) : Google,
Yahoo

กระบวนการ Notice and Takedown

- กระบวนการแจ้ง (Notice) และการนำข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่อ้างว่าได้ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ออกจากระบบหรือเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของผู้ให้บริการ (Takedown) (หรือระงับการเข้าถึงข้อมูลดังกล่าว)

ขั้นตอนของกระบวนการ Notice and Takedown

1. เจ้าของลิขสิทธิ์มีหลักฐานอันควรเชื่อว่าจะมีการละเมิดลิขสิทธิ์บนระบบหรือเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของผู้ให้บริการ ตาม ม.43/4 หรือ ม.43/5
2. เจ้าของลิขสิทธิ์แจ้ง (Notice) ผู้ให้บริการ โดยดำเนินการตาม ม.43/6 : ทำเป็นหนังสือ/ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ + มีรายละเอียดตามที่กฎหมายกำหนด

ขั้นตอนของกระบวนการ Notice and Takedown

3. ให้ผู้ให้บริการดำเนินการดังนี้ :

- ก. นำข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่อ้างว่าทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ออกจากระบบ (Takedown) หรือ
- ข. ระงับการเข้าถึงข้อมูลดังกล่าว (Blocking)

ขั้นตอนของกระบวนการ Notice and Takedown

4. ให้ผู้ให้บริการแจ้งผู้ให้บริการที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำละเมิดลิขสิทธิ์
5. ผู้ให้บริการดังกล่าวมีสิทธิโต้แย้งไปยังผู้ให้บริการ
(ทำเป็นหนังสือ/ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ + ดำเนินการตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด)

ขั้นตอนของกระบวนการ Notice and Takedown

6. ให้ผู้ให้บริการส่งสำเนาคำโต้แย้งไปยังเจ้าของลิขสิทธิ์ และแจ้งว่าจะนำข้อมูลดังกล่าวกลับเข้าสู่ระบบ หรือ ยุติการระงับการเข้าถึงข้อมูลดังกล่าว เมื่อพ้น 30 วัน นับแต่วันที่ผู้ให้บริการได้รับคำโต้แย้ง
7. เมื่อพ้นกำหนดเวลาตามข้อ 6 ให้ผู้ให้บริการนำข้อมูลดังกล่าวกลับเข้าสู่ระบบ หรือยุติการระงับการเข้าถึงข้อมูลดังกล่าว ภายใน 15 วัน เว้นแต่ผู้ให้บริการได้รับแจ้งพร้อมหลักฐานว่าเจ้าของลิขสิทธิ์ฟ้องดำเนินคดีกับ ผู้ให้บริการ

ข้อยกเว้นความรับผิดของผู้ให้บริการ

- ผู้ให้บริการที่ได้รับยกเว้นความรับผิดต้อง :
 - ก. ได้ประกาศมาตรการยกเลิกการให้บริการแก่ ผู้ใช้บริการที่ละเมิดลิขสิทธิ์ซ้ำและปฏิบัติตาม มาตรการนั้น
 - ข. ดำเนินการตาม ม.43/2 – 43/5 (ม.43/1)

ข้อยกเว้นความรับผิดของผู้ให้บริการ

- กรณีของผู้ให้บริการที่เป็นสื่อกลางส่งผ่านข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือให้สามารถติดต่อถึงกันโดยประการอื่นผ่านทางระบบคอมพิวเตอร์ ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขใน ม.43/2
- กรณีของผู้ให้บริการเก็บข้อมูลคอมพิวเตอร์เป็นการชั่วคราว ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขใน ม.43/3

ข้อยกเว้นความรับผิดของผู้ให้บริการ

- กรณีของผู้ให้บริการรับฝากข้อมูลคอมพิวเตอร์ ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขใน ม.43/4
- กรณีของผู้ให้บริการสืบค้นแหล่งที่ตั้งของข้อมูลคอมพิวเตอร์ ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขใน ม.43/5

ข้อยกเว้นความรับผิดของผู้ให้บริการ

- กรณีที่ผู้ให้บริการนำข้อมูลที่อ้างว่าทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ออกจากระบบ หรือระงับการเข้าถึงข้อมูลนั้น ผู้ให้บริการที่ดำเนินการตามกระบวนการที่กฎหมายกำหนดโดยสุจริตไม่ต้องรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการดังกล่าว
(ม.43/6 วรรคท้าย)

ความรับผิดชอบในกรณีการแจ้งที่เป็นเท็จ

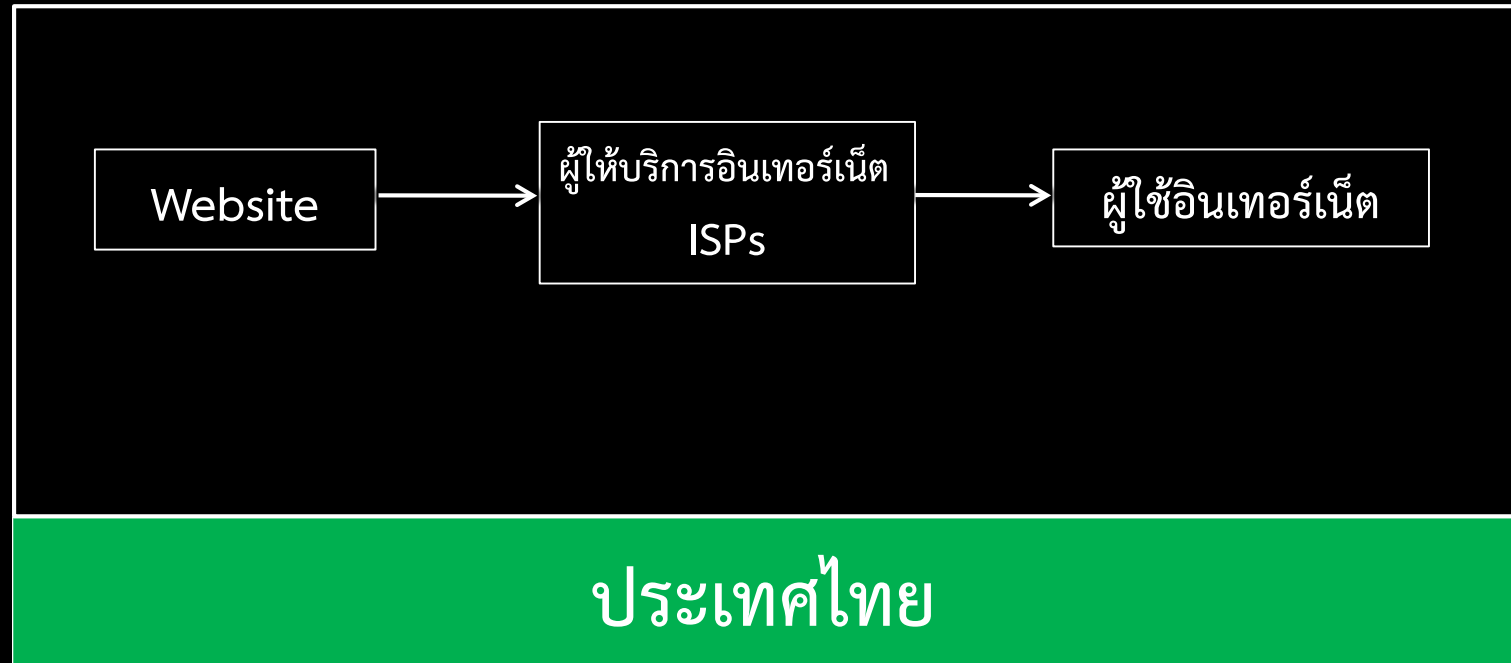
- กรณีที่มีการแจ้งเป็นเหตุให้มีการนำข้อมูลออกจากระบบ หรือระงับการเข้าถึงข้อมูลนั้น โดยรู้หรือมีเหตุควรรู้ว่า ข้อมูลดังกล่าวเป็นเท็จ ผู้แจ้งต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้น

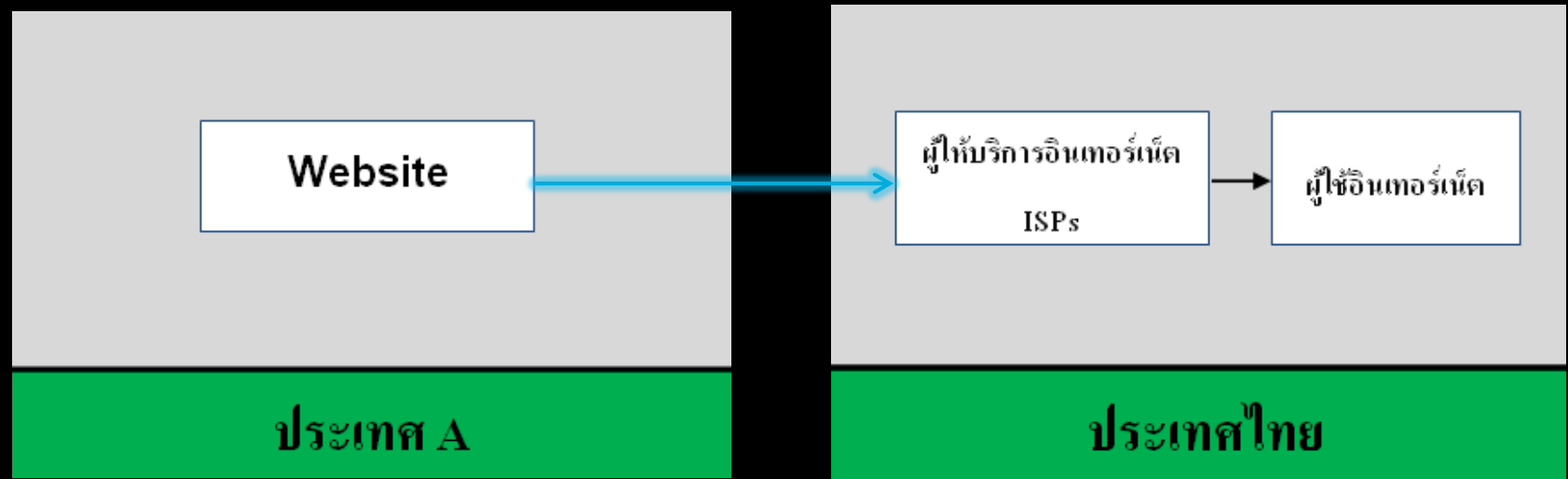
ความรับผิดชอบในการโต้แย้งที่เป็นเท็จ

- กรณีที่มีการโต้แย้งเป็นเหตุให้มีการนำข้อมูลกลับเข้าสู่ระบบ หรือยุติการระงับการเข้าถึงข้อมูลนั้น โดยรู้หรือมีเหตุควรรู้ว่า ข้อมูลดังกล่าวเป็นเท็จ ผู้โต้แย้งต้องรับ ผิดในความเสียหายที่เกิดขึ้น

ข้อสังเกต

- ผู้ให้บริการ หมายความว่ารวมถึง ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet Service Providers/ISPs หรือ Online Service Providers/OSPs) เช่น TOT, AIS, TRUE, CAT เป็นต้น

- การนำข้อมูลออกจากระบบ (Takedown) ≠ การระงับการเข้าถึงข้อมูล (Blocking)
- การระงับการเข้าถึงข้อมูลใน Website บางส่วน ≠ การระงับการเข้าถึงข้อมูลทั้ง Website
- URL (Uniform Resource Locator)/ ที่อยู่ของข้อมูลใน

ระบบอินเทอร์เน็ต :

<https://ipitc.coj.go.th/th/content/category/detail/id/37/iid/212485>

<https://ph01.tci-thaijo.org/index.php/IJSIT/article/download/164412/121732/>

- การที่ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (ISPs) ทุกแห่งในประเทศไทยระงับการเข้าถึงข้อมูล (Blocking) ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่ใช้บริการของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตในต่างประเทศยังคงเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวได้

- การนำข้อมูลที่ละเมิดลิขสิทธิ์ออกจากระบบ (Takedown) > การระงับการเข้าถึงข้อมูล (Blocking)

- Blocking ไม่สามารถแก้ปัญหาได้ทั้งหมด
- Blocking ช่วยลดความเสียหายที่เกิดขึ้นกับเจ้าของลิขสิทธิ์

มาตรการคุ้มครองลิขสิทธิ์เพิ่มเติม

- ข้อมูลการบริหารสิทธิ
(Right Management Information/RMI)
- มาตรการทางเทคโนโลยี
(Technological Protection Measures/TPMs)

ข้อมูลการบริหารสิทธิ (RMI)

“ข้อมูลการบริหารสิทธิ” หมายความว่า ข้อมูลที่บ่งชี้ถึงผู้สร้างสรรค์ งานสร้างสรรค์ นักแสดง การแสดง เจ้าของลิขสิทธิ์ หรือระยะเวลาและเงื่อนไขการใช้งานอันมีลิขสิทธิ์ ตลอดจนตัวเลขหรือรหัสแทนข้อมูลดังกล่าว โดยข้อมูล เช่นว่านี้ติดอยู่หรือปรากฏเกี่ยวข้องกับงานอันมีลิขสิทธิ์ หรือสิ่งบันทึกการแสดง

(ม.4 ของ พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 เพิ่มเติม พ.ศ. 2558)

ข้อมูลการบริหารสิทธิ (RMI)

- แสดงถึงความเป็นเจ้าของงาน รวมถึงเงื่อนไขในการที่ผู้อื่นจะใช้งานดังกล่าว
- นำข้อมูลดังกล่าวไปยึดโยงกับตัวงาน
- ตัวอย่าง : ลายน้ำ (Watermark), ลายเซ็น, การใช้หมายเลข เช่น ISBN (International Standard Book Number) หรือ ISAN (International Standard Audiovisual Number) หรือ หมายเลขอื่นๆ เป็นต้น

มาตรการทางเทคโนโลยี (TPMs)

“มาตรการทางเทคโนโลยี” หมายความว่า เทคโนโลยี ที่ใช้คุ้มครองสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ หรือสิทธิของนักแสดง ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือเทคโนโลยีที่ใช้ควบคุมการเข้าถึง งานอันมีลิขสิทธิ์หรือสิ่งบันทึกการแสดง ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

(ม.4 ของ พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 แก้ไข พ.ศ. 2565)

มาตรการทางเทคโนโลยี (TPMs)

- เทคโนโลยีที่ใช้คุ้มครองสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- มาตรการทางเทคโนโลยีอาจเป็นมาตรการในการควบคุมการเข้าถึงงานที่มีลิขสิทธิ์หรือสิ่งบันทึกการแสดง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ตัวอย่าง : การเข้ารหัส (encryption), การใช้ Password เป็นต้น

การละเมิดข้อมูลการบริหารสิทธิ

ม. 53/1 “การลบหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลการบริหารสิทธิ โดยรู้อยู่แล้วว่าการกระทำนั้นอาจจูงใจให้เกิด ก่อให้เกิด ให้ความสะดวกหรือปกปิดการละเมิดลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดง ให้ถือว่าเป็นการละเมิดข้อมูลการบริหารสิทธิ”

ม. 53/2 “ผู้ใดรู้อยู่แล้วว่างานหรือสำนักงานอันมี
ลิขสิทธิ์นั้นได้มีการลบหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลการ
บริหารสิทธิ ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำการละเมิดข้อมูลการ
บริหารสิทธิด้วย ถ้าได้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง
แก่งานนั้น ดังต่อไปนี้

- (1) นำหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อจำหน่าย
- (2) เผยแพร่ต่อสาธารณชน”

ข้อยกเว้นการละเมิดข้อมูลการบริหารสิทธิ

ม. 53/3 “การกระทำใดๆ ดังต่อไปนี้ มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดข้อมูลการบริหารสิทธิ

(1) การลบหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลการบริหารสิทธิ โดยเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตามกฎหมายเพื่อบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย การอันจำเป็นในการป้องกันประเทศ การรักษาความมั่นคงแห่งชาติ หรือวัตถุประสงค์อื่นในทำนองเดียวกัน

(2) การลบหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลการบริหารสิทธิโดยสถาบันการศึกษา หอจดหมายเหตุ ห้องสมุด หรือองค์กรแพร่เสียงแพร่ภาพสาธารณะ ที่ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไร

(3) การเผยแพร่ต่อสาธารณชนซึ่งงานหรือสำเนา งานอันมีลิขสิทธิ์ที่มีการลบหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลการบริหารสิทธิ โดยสถาบันการศึกษา หอจดหมายเหตุ ห้องสมุด หรือองค์กรแพร่เสียงแพร่ภาพสาธารณะ ที่ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไร

ลักษณะของข้อมูลการบริหารสิทธิตาม (2) และงาน
หรือสำนักงานอันมีลิขสิทธิ์ที่มีการลบหรือเปลี่ยนแปลง
ข้อมูลการบริหารสิทธิตาม (3) ให้เป็นไปตามที่กำหนด
ในกฎกระทรวง”

การละเมิดมาตรการทางเทคโนโลยี

ม. 53/4 “การกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลทำให้
มาตรการทางเทคโนโลยีที่ใช้ควบคุมการเข้าถึงไม่เกิดผล
ให้ถือว่าเป็นการละเมิดมาตรการทางเทคโนโลยี”

การละเมิดมาตรการทางเทคโนโลยี

ม. 53/6 “ผู้ใดให้บริการ ผลิต ขาย หรือแจกจ่าย ซึ่งบริการ ผลิตภัณฑ์ หรืออุปกรณ์ โดยรู้หรือมีเหตุอันควรรู้ว่าบริการ ผลิตภัณฑ์ หรืออุปกรณ์ดังกล่าวมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อทำให้ มาตรการทางเทคโนโลยีไม่เกิดผล หรือโดยส่งเสริมการขายว่าบริการ ผลิตภัณฑ์ หรืออุปกรณ์นั้นสามารถทำให้ มาตรการทางเทคโนโลยีไม่เกิดผล ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำการละเมิดมาตรการทางเทคโนโลยี

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ผลิตภัณฑ์ หมายความว่ารวมถึงโปรแกรมคอมพิวเตอร์ด้วย”

ข้อยกเว้นการละเมิดมาตรการทางเทคโนโลยี

- ม.53/5, ม.53/7 และ ม.53/8

คำถาม

บริษัทนิว จำกัด ซึ่งเป็นนิติบุคคลที่จดทะเบียนจัดตั้งขึ้นในประเทศไทย ประดิษฐ์รถยนต์แบบ A ที่สามารถขับเคลื่อนอัตโนมัติโดยไม่ต้องมีคนขับและมีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในประเทศไทย การประดิษฐ์รถยนต์แบบ A ดังกล่าวใช้เทคโนโลยีที่ก้าวหน้าซึ่งไม่เคยมีปรากฏมาก่อน นอกจากนั้นบริษัทนิว จำกัด ยังออกแบบรถยนต์แบบ B ให้มีรูปลักษณ์ที่สวยงามทันสมัยในลักษณะที่แตกต่างจากรถยนต์โดยทั่วไป บริษัทนิว จำกัด ซึ่งมีโรงงานในประเทศไทย ผลิตรถยนต์แบบ A จำนวน 1,000 คัน และสามารถขายรถยนต์ดังกล่าวหมดภายในเวลาเพียงหนึ่งเดือน

หลังจากนั้น บริษัทนิว จำกัด ผลิตรถยนต์ดังกล่าวออกขาย
อย่างต่อเนื่อง ต่อมาบริษัทนิว จำกัด นำภาพถ่ายรถยนต์ต้นแบบ
ข้อมูลขนาดของตัวถัง ลวดลาย และการตกแต่งภายนอกของรถยนต์
แบบ B ไปลงพิมพ์เผยแพร่ในนิตยสารรถยนต์ของบริษัทนิว จำกัด
ซึ่งพิมพ์จำหน่ายให้แก่บุคคลทั่วไปทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ
หลังจากนั้นสองปี บริษัทนิว จำกัด ยื่นคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์
รถยนต์แบบ A และสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์รถยนต์แบบ B
และขอจดทะเบียนคำว่า “Fast” ซึ่งแปลว่า “เร็ว” เป็นเครื่องหมาย
การค้าเพื่อที่จะนำไปใช้กับสินค้ารถยนต์ทั้งสองแบบ

ให้วินิจฉัยว่า

- (ก) การประดิษฐ์รถยนต์แบบ A ดังกล่าวเป็นการประดิษฐ์ขึ้นใหม่
ที่ขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์ตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร
พ.ศ. 2522 ได้หรือไม่
- (ข) การออกแบบรถยนต์แบบ B ดังกล่าวเป็นการออกแบบ
ผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ขอรับสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์
ตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 ได้หรือไม่
- (ค) เครื่องหมายการค้าดังกล่าวเป็นเครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะ
บ่งเฉพาะอันพึงรับจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติเครื่องหมาย
การค้า พ.ศ. 2534 ได้หรือไม่

คำตอบ

(ก) กรณีการประดิษฐ์รถยนต์แบบ A บริษัทนิว จำกัด ขายรถยนต์แบบ A ในประเทศไทยจำนวน 1,000 คัน และยังคงขายต่อเนื่องอยู่ก่อนวันที่บริษัทนิว จำกัด ยื่นคำขอรับสิทธิบัตร จึงเป็นการประดิษฐ์ที่มีหรือใช้แพร่หลายอยู่แล้วในราชอาณาจักรก่อนวันขอรับสิทธิบัตร การประดิษฐ์รถยนต์แบบ A ดังกล่าวเป็นงานที่ปรากฏอยู่แล้วก่อนวันขอรับสิทธิบัตร จึงมิได้เป็นการประดิษฐ์ขึ้นใหม่ที่จะขอรับสิทธิบัตรได้ตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 มาตรา 6 วรรคสอง (1) และ มาตรา 5 (1)

(ข) สำหรับการออกแบบผลิตภัณฑ์รถยนต์แบบ B บริษัทนิว จำกัด นำภาพถ่ายรถยนต์ต้นแบบ ข้อมูลขนาดตัวถัง ลวดลาย และการตกแต่งภายนอกของรถยนต์แบบ B ดังกล่าวไปลงพิมพ์ในนิตยสารรถยนต์ของบริษัทนิว จำกัด ซึ่งพิมพ์จำหน่ายให้แก่บุคคลทั่วไปในประเทศไทย และต่างประเทศก่อนวันที่บริษัทนิว จำกัด ยื่นคำขอรับสิทธิบัตร การออกแบบผลิตภัณฑ์รถยนต์แบบ B เป็นการเปิดเผยภาพ สารสำคัญ หรือรายละเอียดในเอกสารหรือสิ่งพิมพ์ที่ได้เผยแพร่อยู่แล้วไม่ว่า ในหรือนอกราชอาณาจักรก่อนวันขอรับสิทธิบัตร ไม่ถือว่าเป็นการ ออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 มาตรา 57 (2) และมาตรา 56 จึงไม่ใช่การออกแบบผลิตภัณฑ์ที่จะขอรับ สิทธิบัตรได้

(ค) เครื่องหมายการค้า “Fast” ดังกล่าวเป็นคำที่มีความหมายว่า “เร็ว” เมื่อนำไปใช้กับสินค้ารถยนต์ย่อมสื่อความหมายถึงคุณสมบัติของ สินค้ารถยนต์นั้นว่า สินค้ารถยนต์ดังกล่าวสามารถเล่นได้เร็ว ดังนั้น คำดังกล่าวจึงถึงถึงลักษณะหรือคุณสมบัติของสินค้านั้นโดยตรง และเป็นเครื่องหมายการค้าที่ไม่มีลักษณะบ่งเฉพาะอันพึงรับจดทะเบียนได้ ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 มาตรา 7 วรรคสอง (2) และมาตรา 6 (1)

คำถาม

นายเอเปิดร้านขายขนมไข่มุกโดยใช้สูตรที่คิดค้นด้วยตัวเอง
ร้านของนายเอได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก ต่อมานายเอยื่นคำขอจด
ทะเบียนเครื่องหมายการค้าสองคำขอ คำขอแรกเป็นคำขอจดทะเบียน
เครื่องหมายการค้าโดยใช้คำว่า “ขนมไข่มุก” โดยมีได้ใช้ตัวอักษร
ประดิษฐ์ และคำขอที่สองเป็นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า
โดยใช้ภาพถ่ายของนายเอ ทั้งนี้โดยระบุในคำขอทั้งสองว่าเพื่อใช้
เครื่องหมายการค้าดังกล่าวกับสินค้าจำพวกที่ 30 ได้แก่ ชา กาแฟ
โกโก้ ฯลฯ

นายบีซึ่งเป็นนักแสดงสัญชาติไทยไปดื่มชานมไข่มุกกับเพื่อนที่ร้านของนายเอ นายบีใช้กล้องถ่ายรูปในโทรศัพท์เคลื่อนที่ถ่ายภาพของตนเองในขณะที่ถือแก้วชานมไข่มุกของร้านนายเอ หลังจากนั้นนายบีนำภาพถ่ายดังกล่าว ลงเผยแพร่ทางสื่อสังคมออนไลน์ซึ่งคนทั่วไปสามารถเข้าไปดูได้ นายเอเห็นว่าภาพถ่ายของนายบีที่ลงเผยแพร่ดังกล่าว อาจนำไปใช้ในการโฆษณาสินค้าของร้านนายเอได้ จึงบันทึกภาพถ่ายดังกล่าวไว้ และนำภาพถ่ายที่บันทึกไว้ไปลงเผยแพร่ในเว็บไซต์ของร้านนายเอเพื่อโฆษณาสินค้าของร้านนายเอโดยไม่แจ้งให้นายบีทราบ

ให้วินิจฉัยว่า

- (ก) เครื่องหมายการค้าคำว่า “ชานมไข่มุก” เป็นเครื่องหมายการค้า
ที่มีลักษณะบ่งเฉพาะอันพึงรับจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติ
เครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ได้หรือไม่
- (ข) เครื่องหมายการค้าที่ใช้ภาพถ่ายของนายเอเป็นเครื่องหมายการค้า
ที่มีลักษณะบ่งเฉพาะอันพึงรับจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติ
เครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ได้หรือไม่
- (ค) การที่นายเอบันทึกภาพถ่ายของนายบีและนำไปลงเผยแพร่ในเว็บไซต์
ของร้านนายเอเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ของนายบีหรือไม่

คำตอบ

(ก) การนำเครื่องหมายการค้าที่ใช้คำว่า “ชานมไข่มุก” โดยมีได้ใช้ตัวอักษรประดิษฐ์ ไปใช้กับสินค้าจำพวกที่ 30 ได้แก่ ชา กาแฟ โกโก้ ฯลฯ ซึ่งรวมถึง ชานมไข่มุกด้วย เป็นการนำคำสามัญที่สื่อความหมายถึงประเภทของสินค้าโดยตรงไปใช้เป็นเครื่องหมายการค้า จึงมิได้เป็นเครื่องหมายการค้าอันมีลักษณะที่ทำให้ประชาชนหรือผู้ใช้สินค้านั้นทราบและเข้าใจได้ว่าสินค้าที่ใช้เครื่องหมายการค้าานั้นแตกต่างไปจากสินค้าอื่น กรณีดังกล่าวเป็นเครื่องหมายการค้าที่ไม่มีลักษณะบ่งเฉพาะอันพึงรับจดทะเบียนได้ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 มาตรา 6 (1) ประกอบมาตรา 7 วรรคหนึ่ง

(ข) การนำภาพถ่ายของนายเอไปขอจดทะเบียนเป็นเครื่องหมายการค้า เป็นกรณีการนำภาพของผู้ขอจดทะเบียนไปใช้เป็นเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายการค้าดังกล่าวจึงเป็นเครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะบ่งเฉพาะในตัวเองอันพึงรับจดทะเบียนได้ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 มาตรา 6 (1) ประกอบมาตรา 7 วรรคสอง (7)

(ค) ภาพถ่ายของนายบีเป็นภาพที่เกิดจากการใช้เครื่องมือ
บันทึกภาพอันเป็นการสร้างสรรค์ภาพด้วยตนเอง ภาพถ่ายดังกล่าว
จึงเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ประเภทศิลปกรรมที่มีลักษณะเป็นงานภาพถ่าย
การที่นายเอบันทึกภาพถ่ายดังกล่าวและนำไปลงเผยแพร่ในเว็บไซต์
ของร้านนายเอเพื่อโฆษณาขายสินค้าของร้านนายเอ เป็นการทำซ้ำ
ซึ่งงานอันมีลิขสิทธิ์โดยไม่ได้รับอนุญาต และเป็นกรณีที่นายเอรู้อยู่แล้ว
หรือมีเหตุอันควรรู้ว่างานได้ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น และนำ
งานดังกล่าวออกเผยแพร่ต่อสาธารณชนเพื่อหากำไร จึงถือว่านายเอ
กระทำการละเมิดลิขสิทธิ์ของนายบีเพื่อการค้าตามพระราชบัญญัติ
ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 27 (1) และมาตรา 31 (2)